

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ЦЕНТР НЕПЕРЕРВНОЇ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
Людмила СТЕПАНЕНКО
«30» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН»
ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ
МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

**Програма підвищення кваліфікації керівників та спеціалістів
закладів культури**

Форма навчання	<u>денна, заочна</u>
Навчальний рік	<u>2023/2024</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>2.5/75</u>
Мова викладання, навчання й оцінювання	<u>українська</u>
Форма підсумкового контролю	<u>залік</u>

Розробники: Олена Сталівна Афоніна, Ольга Леонідівна Зосім

Пролонгація за рішенням науково-методичної ради НАКККіМ

Розробники: АФОНІНА Олена Сталівна, доктор мистецтвознавства, професор;
ЗОСІМ Ольга Леонідівна, доктор мистецтвознавства, професор.

ПОГОДЖЕНО

Директорка Центру неперервної
культурно-мистецької освіти
кандидат педагогічних наук, доцент

Ірина ШЕВЧЕНКО

СХВАЛЕНО

Виконувач обов'язків завідувача
кафедри академічного і естрадного
вокалу та звукорежисури, доктор
культурології, кандидат педагогічних
наук, професор, заслужений діяч
мистецтв України.

Світлана САДОВЕНКО

Протокол № 15 від « 22 » червня 2023 р.

Схвалено науково-методичною радою Академії

Протокол від «28» серпня 2023 р. № 6

Голова науково-методичної ради Людмила СТЕПАНЕНКО

© Афоніна О.С., Зосім О.Л., 2023
© НАКККіМ, 2023

1. Анотація (опис) навчальної дисципліни (у т. ч. міждисциплінарні зв'язки).

Наскрізне застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому мистецькому процесі та управлінні закладами мистецької освіти має стати інструментом забезпечення успіху нової української школи, зокрема мистецької. Запровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітній мистецькій галузі має перейти від одноразових проєктів у системний процес, який охоплює всі види освітньо-мистецької діяльності. ІКТ суттєво розширяє можливості викладача, оптимізує управлінські процеси, таким чином формуючи у слухача курсів підвищення кваліфікації важливі для нашого століття технологічні компетентності.

В Україні, як і в усьому світі, набирає ваги так зване покоління Y, або «діти тисячоліття», які народилися між 1990 і 2000 роками, тож викладачі мають відповідати їхнім поглядам, способам життя, що кардинально відрізняються від них самих. Члени організацій провідних технологічних корпорацій є тими учнями, які складають креативний клас, що визначає обличчя сучасної економіки, науки, культури і мистецтва. Викладачі, які стають слухачами курсів підвищення кваліфікації, мають усвідомлювати їхню психологічну спрямованість на новітні підходи до роботи, навчання і відпочинку. Слухачі курсів підвищення кваліфікації з напряму мистецької освіти забезпечують гармонічний розвиток особистості-творця, яка одночасно пізнає нове, самовдосконалюється, заробляє гроші, грає і розважається.

Нове покоління учнів-митців відрізняється від попередніх поколінь. Воно не обов'язково поділяє погляди старших, включаючи своїх викладачів. Тож викладачі мають йти в ногу із своїми вихованцями. Саме для цього існує підвищення кваліфікації, яке прямує до удосконалення професійної майстерності у мистецькій освіті.

Слухачі курсів підвищення кваліфікації потребують широкого використання нових ІТ-технологій, мультимедійних засобів навчання, оновлення баз практики для вивчення спеціальних мистецьких дисциплін. Запровадження ІКТ в освітній мистецькій галузі виведе на новий рівень усі види діяльності, переведе процес навчання до їх системного використання, що суттєво розширить можливості викладача, оптимізує його роботу. Введення до курсів підвищення кваліфікації ІКТ сформує у слухача важливі для сучасного періоду технологічні компетентності.

Розвиток інфраструктури для забезпечення різних форм навчання для працівників культури і мистецтва зі створенням дистанційної платформи з навчальними й методичними матеріалами розширить можливості для слухачів.

Формуванню навичок науково-практичної діяльності слухачів курсів підвищення кваліфікації допоможе навчальна програма навчальної дисципліни «Удосконалення методики викладання музично-теоретичних дисциплін», яка включена до навчального плану підвищення кваліфікації працівників закладів культури і мистецтва України, зокрема, закладів спеціалізованої мистецької освіти. Дисципліна представляє основи науково-практичного студіювання та евристики, а також носить міждисциплінарний характер, маючи сталі зв'язки з вузько-профільними дисциплінами.

«Удосконалення методики викладання музично-теоретичних дисциплін» разом з іншими відноситься до числа дисциплін, що забезпечують підвищення теоретично-

практичної підготовки педагогічних працівників закладів спеціалізованої мистецької освіти.

Міждисциплінарні зв'язки: предмет «Удосконалення методики викладання музично-теоретичних дисциплін» ґрунтується на знаннях, спільних для комплексів музично-історичних, музично-теоретичних, виконавських дисциплін, циклу гуманітарних наук.

2. Мета програми - створення та модернізація комплексу теоретично-практичних знань з методики викладання музично-теоретичних дисциплін, підвищення професійної компетентності педагогічних працівників закладів спеціалізованої мистецької освіти, що сприятиме покращенню якості навчання.

3. Завдання:

- окреслити місце мистецької освіти в освітньому просторі сучасної України, включаючи Нову українську школу;
- ознайомитись із актуальними питаннями в мистецькій освіті на основі стандартів Нової української школи;
- виявити зміни в організації навчально-виховного процесу в закладах мистецької освіти на сучасному етапі розвитку освітянського процесу;
- визначити роль викладача мистецької освіти;
- розкрити шляхи оптимізації та інтенсифікації у навчальному процесі при викладанні дисциплін у закладах мистецької освіти;
- актуалізувати зміст та особливості педагогічних технологій у навчальному процесі закладів мистецької освіти;
- ознайомитися з інноваціями в мистецькій освіті у контексті інформаційно-комунікаційних технологій;
- визначити актуальні питання інновацій у сучасній мистецькій освіті;
- ознайомитися з інформаційно-комунікаційними технологіями в організації навчально-виховного процесу;
- обґрунтувати необхідність використання технічного забезпечення, інтернет-технологій у навчально-виховному процесі у сучасній мистецькій освіті.

Дисципліна забезпечує набуття таких компетентностей:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі музичної освітньої діяльності, що передбачає здійснення інновацій в теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні: - здатність до освоєння та системного аналізу через наукове сприйняття і критичне осмислення нових знань з дисципліни; - здатність до критичного аналізу і креативного синтезу нових ідей, які можуть сприяти в академічному і професійному контекстах соціокультурному прогресу суспільства; - формування компетентностей академічної доброчесності; - здатність до саморозвитку та самовдосконалення впродовж життя.

фахові: - здатність до оволодіння глибокими знаннями в галузі мистецтва, мистецької педагогіки та дотичних до них міждисциплінарних напрямках; - здатність глибоко розуміти закономірності розвитку мистецької освіти; - здатність аналізувати сучасний стан і тенденції розвитку світового та національного мистецтва та мистецької педагогіки.

Загальний обсяг дисципліни – 75 годин, у тому числі: лекцій 35. Практичні заняття – 37 годин. Кінцева форма контролю – залік.

4. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної програми:

Знання: - категоріальний апарат з дисципліни задля формування належного рівня культурної та педагогічної компетентності; - основні напрямки мистецтвознавства та мистецької педагогіки; - знання основних засад академічної доброчесності в освітньо-педагогічній та науковій діяльності.

Вміння: - аналізувати теоретичні і практичні проблеми світової та української культури і мистецької педагогіки як царини міждисциплінарних досліджень; - характеризувати основні напрями розвитку культури і педагогіки в її історичній ретроспективі й перспективі; - аналітично мислити у рамках інтерпретаційних можливостей художньої творчості класично-романтичної доби і сучасного мистецтва; - кваліфіковано відображати власні практичні результати у відповідних теоретично-практичних формах.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1	Знати актуальні питання в мистецькій освіті	Лекції, практичні завдання	Опитування, перевірка виконання завдань	55 %
2	Вміти актуалізувати зміст та особливості педагогічних технологій у навчальному процесі закладів мистецької освіти	Лекції, практичні завдання	Опитування, перевірка виконання завдань	15%
3	Знати актуальні питання інновацій в сучасній мистецькій освіті	Лекції, практичні завдання	Опитування, перевірка виконання завдань	15 %
4	Вміти обґрунтувати необхідність використання технічного забезпечення, інтернет-технологій у навчально-виховному процесі у	Лекції, практичні завдання	Опитування, перевірка виконання завдань	15%

сучасній мистецькій освіті			
----------------------------	--	--	--

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	4.1	4.2
	Програмні результати навчання (назва)				

7. Схема формування оцінки (згідно п. 7 «Положення про організацію освітнього процесу в НАКККіМ» від 30 серпня 2022 р.)

7.1 Форми оцінювання слухачів:

- **поточне оцінювання:**

1. Оцінювання роботи під час практичних занять Модуль 1: - 30 балів*/ 20 балів.
2. Оцінювання роботи під час практичних занять Модуль 2: - 30 балів/ 20 балів.
3. Оцінювання роботи під час практичних занять Модуль 3: -30 балів/ 20 балів.
- 4.* максимальний бал / пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- **підсумкове оцінювання:** диференційований залік.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль за якістю навчання слухачів здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів слухача формують бали, отримані з усіх тем, змістових розділів (бали, отримані за контрольні роботи (у формі тестування), презентації тощо; бали, отримані за виконання самостійних завдань; бали, отримані за роботу на семінарських заняттях (чи практичних заняттях), а також бали, які отримані за підсумкову роботу (залік).

У випадку відсутності слухача з поважних причин відпрацювання та перездачі контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу у НАКККіМ» від 30 серпня 2022 р.

Залік виставляється за результатами роботи впродовж навчання за програмою. Слухач, який набрав суму залікових балів (60) має право, отримати підсумкову оцінку за результатами контролю. Слухачі, які набрали менше 60 балів обов'язково складають залік.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Оцінка за шкалою НАКККіМ (бали)	Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
74-81		C
64-73	Задовільно	D
60-63		E
35-59	Незадовільно	FX
1-34		F

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для підвищення кваліфікації керівників та педагогічних працівників закладів спеціалізованої мистецької освіти
«Удосконалення методики викладання музично-теоретичних дисциплін»

№ п/п	Назва модуля	Навчальна робота		Вид підсумкового контролю	
		Всього кредитів	Години		
			Лекції	Практичні заняття	
Модуль 1. Мистецька освіта як складова освітнього простору України					
Тема 1	Українська культура як складова європейського освітнього простору		1	1	Письмова відповідь
Тема 2	Культура української діаспори як складова національного освітнього простору		1	1	Письмова відповідь
Тема 3	Мистецька освіта у контексті європейського освітнього простору		1	1	Письмова відповідь
Тема 4	Актуальні питання мистецької освіти		1	1	Письмова відповідь
Тема 5	Організація навчального процесу в закладах спеціалізованої мистецької освіти		2	1	Письмова відповідь

Тема 6	Шляхи оновлення змісту освіти у закладах спеціалізованої мистецької освіти		2	1	Самоконтроль
Тема 7	Інформаційно-комунікаційні технології в організації навчального процесу в закладах спеціалізованої мистецької освіти		2	1	Письмова відповідь
Тема 8	Викладач нової української мистецької школи		1	1	Письмова відповідь
Тема 9	Творчість як концептуальна складова мистецької освіти		1	1	Самоконтроль
Тема 10	Креативні технології культурно-просвітницької діяльності закладів культури і мистецтва		1	2	Письмова відповідь

Модуль 2. Сучасні музичні практики і методика викладання фахових дисциплін

Тема 1	Актуальні питання викладання музичних дисциплін		1	1	Самоконтроль
Тема 2	Здобутки музично-педагогічної думки української діаспори в контексті оновлення методики викладання фахових дисциплін		1	1	Письмова відповідь
Тема 3	Інноваційні ресурси у викладанні музичних дисциплін		1	1	Самоконтроль
Тема 4	Інформаційно-комунікаційні технології у викладанні фахових дисциплін		2	1	Письмова відповідь
Тема 5	Інтернет як джерело світових інформаційних ресурсів у викладанні фахових дисциплін		1	1	Самоконтроль
Тема 6	Мистецькі сайти та їх значення для естетичного виховання і навчання учнів закладів спеціалізованої мистецької освіти		1	1	Письмова відповідь
Тема 7	Електронні ресурси в методиці викладання фахових дисциплін.		1	2	Самоконтроль

Тема 8	Інтегровані підходи у методиці викладання фахових дисциплін		1	2	Письмова відповідь
Тема 9	Методика викладання музичних дисциплін у контексті інтердисциплінарної спрямованості сучасної мистецької освіти		1	2	Самоконтроль
Тема 10	Оновлення навчально-методичної літератури комплексу фахових музичних дисциплін		1	1	Письмова відповідь
Модуль 3. Сучасні музичні практики і методика викладання музично-теоретичних дисциплін					
Тема 1	Актуальні питання у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін		1	2	Письмова відповідь
Тема 2	Музично-теоретичні дисципліни в системі мистецької освіти		1	1	Самоконтроль
Тема 3	Інновації у викладанні музично-теоретичних дисциплін		1	2	Письмова відповідь
Тема 4	Інформаційно-комунікаційні технології у викладанні музично-теоретичних дисциплін		1	1	Самоконтроль
Тема 5	Мистецькі сайти як інформаційне джерело для розробки методичного забезпечення викладання музично-теоретичних дисциплін		1	1	Письмова відповідь
Тема 6	Електронні джерела як інформаційне забезпечення оновлення методики викладання музично-теоретичних дисциплін		1	1	Самоконтроль
Тема 7	Інтегровані підходи у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін		2	2	Самоконтроль
Тема 8	Провідні методики викладання музично-теоретичних дисциплін в Україні		1	1	Письмова відповідь

Тема 9	Оновлення навчально-методичної літератури музично-теоретичного комплексу дисциплін: українські видання		1	1	Самоконтроль
Тема 10	Методика написання навчально-методичного видання, тез доповіді, матеріалів до конференції, виступу на семінарі, наукової статті		1	1	Письмова відповідь
Всього за програмою		2,5	35	37	

Загальний обсяг 75 год., в тому числі:

Лекції – 35 год.

Практичні заняття – 37 год.

Консультація, залік – 3 год.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1.

Мистецька освіта як складова освітнього простору України

Тема 1. *Українська культура як складова європейського освітнього простору.*

Сучасні тенденції розвитку європейської культури. Постмодерністичний дискурс сучасної української культури. Вивчення, збереження та популяризації української історико-культурної спадщини як засіб збереження її національної ідентичності. Масова культура та її місце у сучасному культурному просторі України.

Поглиблення культурних взаємин між Україною та західноєвропейськими державами, створення спільних проєктів з міжнародними організаціями. Участь українських митців у європейських культурних заходах. Взаємовплив вітчизняної та європейської культур як підґрунтя для різнобічної художньої творчості. Креативні підходи до вибору можливостей в галузі культури та мистецтва: європейський досвід.

Історична система закладів ЄС з навчально-виховними заходами. Традиції та інновації в системі освітніх закладів культури і мистецтва. Перші заклади освіти в Європі X – XI ст. (Віденський університет (Австрія), які й досі працюють). Українські освітянські заклади XIX – XXI ст. Інновації та діалог традицій.

Приклади роботи європейських закладів освіти та академічних товариств: Мішеля Балудянського, Центрально-європейський університет, університет імені Яна Амоса Коменського (Словаччина, Братислава), Університет Павла Йозефа Шафарика (Словаччина, Кошице) та ін.

Сучасні наукові дослідження НАКККіМ з питань євроінтеграційних процесів О. С. Афоніної, О. Л. Зосім.

Тема 2. *Культура української діаспори як складова національного освітнього простору.*

Місце культури української діаспори в сучасних культуротворчих та освітніх процесах. Діалог традицій і культур у мистецтві української діаспори. Актуалізація мистецтва української діаспори в сучасному національному культурному та освітньому просторі України.

Видатні представники української культури за кордоном. Вчений, педагог, державний діяч, православний митрополит, історик І. Огієнко. Відомі його праці з мовознавства «Чистота і правильність української мови» (1925), «Сучасна українська літературна мова» (1936), з історії релігії «Українська церква» (1942), з історії культури «Українська культура» (1918), «Князь Костянтин Острозький і його культурна праця» (1958 р.).

Першою заснованою у діаспорі вищою школою став Український вільний університет у Відні. Його фундатором була Спілка українських журналістів і письменників, співзасновниками – С. Дністрянський, М. Грушевський. Першим ректором став мовознавець та історик літератури О. Колесса. Восени 1921 р. університет був перенесений до Праги, де проіснував до 1939 р., а після Другої світової війни відновив діяльність у Мюнхені. З 1922 р. почала працювати Українська господарська академія в Подсбрадах (Чехословаччина). Її структура складалася з трьох факультетів: агрономічно-лісового, економічно-кооперативного, інженерного, а кількість студентів досягала 600.

Представники української діаспори, які зробили вклад у розвиток національного освітнього простору. Українсько-Американська Асоціація Університетських Професорів (1961, Клівленд, США). Фундація Омеляна та Тетяни Антоновичів як приватний благодійний фонд для підтримки української літератури та українознавства.

Творчість відомих представників української діаспори. Поет, есеїст, критик і публіцист Є. Маланюк, художньо-естетичні принципи якого формувалися в період втрати української державності.

Мистецтвознавець, поет, перекладач, художник, людина енциклопедичних знань С. Гординський.

Тема 3. *Мистецька освіта у контексті європейського освітнього простору.*

Віддзеркалення інтеграційних тенденцій як актуалізація європейської культури в Україні. Посилення інтересу до вивчення різних видів мистецтва України як свідок євроінтеграційних тенденцій її розвитку. Сучасні євроінтеграційні процеси як засіб поглиблення взаємодії української освіти з європейською.

Вивчення досвіду освітніх європейських закладів з метою інтеграційного підходу. Європейські університети як бізнес-заклади. Оригінальність організації Чеського університету Томаша Баті зі столітньою історією міста Злін – зразок організації бізнес-закладу із майбутньою реалізацією особистих проєктів випускників закладу. Співпраця університету із компаніями Злінського краю, де потрібні вихованці університету у практичній діяльності.

Дистанційне навчання, яке відоме в світі з XVII ст., є зручним способом спілкування із слухачами курсів підвищення кваліфікації. Забезпечення синтезу лекційних, практичних і самостійних занять у дистанційному навчанні університетів

Чехії (університет Томаша Баті і Яна Евангелісти Пуркіне в Усті-на-Лабі), навчальних закладів Словаччини (Центрально-Європейський університет в Скалиці та Висока школа ДТІ в Дубніці над Вагом).

Більш докладно у сучасних наукових дослідженнях НАКККіМ з питань дистанційного навчання в європейських закладах освіти в матеріалах конференцій О. С. Афоніної, О. Л. Зосім.

Тема 4. Актуальні питання мистецької освіти

Зміни в культурно-освітній сфері України в умовах національно-культурного відродження та євроінтеграційних тенденцій. Актуалізація змісту навчання закладів мистецької освіти у контексті євроінтеграційного вектору розвитку України.

Українська етнопедagogіка: традиції та сучасність. Здобутки української етнопедagogіки у процесі відродження українських народних традицій. Заклади мистецької освіти як осередки українських традицій етнопедagogіки.

Роль закладів мистецької освіти в естетичному, культурному та національно-орієнтованому вихованні.

Доступність інформації та інноваційних технологій як розширення спектру впливу мистецтва на естетичне, культурне та національно-орієнтоване виховання. Дискусійні питання естетичного, культурного та національно-орієнтованого виховання на сучасному етапі.

Створення позитивного іміджу закладів мистецької освіти. Сучасне суспільство як віддзеркалення складностей перехідного періоду в історії, що знайшло відбиток у зміні статусу мистецької освіти. Формування нового відкритого типу культури, здатного до засвоєння світового культурного досвіду та її вплив на оновлення мистецької освіти. Позитивний імідж закладу мистецької освіти як засіб презентації сучасної культури.

Сучасні наукові дослідження НАКККіМ з питань мистецької освіти: Катерини Антонівни Антонової-Колесник: «Інкультурація мистецько-просвітницьких ідей М.В. Лисенка в Україні кінця ХХ – початку ХХІ століття»; Олени Петрівни Гедзь «Творча спадщина Миколи Тутковського, Миколи Шиповича, Сергія Дрімцова у стильових координатах української музичної культури кінця ХІХ – першої третини ХХ століття».

Тема 5. Організація навчального процесу в закладах спеціалізованої мистецької освіти.

Положення та статут мистецької школи. Загальні положення про порядок організації діяльності мистецьких шкіл сфери культури, що є закладами спеціалізованої мистецької освіти (музична, художня, хореографічна, хорова, школа мистецтв тощо), які надають початкову мистецьку освіту. Мистецька школа є закладом позашкільної освіти сфери культури і здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», «Про культуру», інших законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, наказів Міністерства культури України, рішень засновників мистецьких шкіл, у тому числі місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, прийнятих в межах їх повноважень, визначених законами України, а також цього Положення і власного статуту.

Мистецька школа провадить свою діяльність за такими напрямками позашкільної освіти: художньо-естетичний, що забезпечує розвиток творчих здібностей, обдарувань та набуття здобувачами практичних навичок, оволодіння знаннями у сфері вітчизняної і світової культури та мистецтва; мистецький, що забезпечує набуття здобувачами спеціальних мистецьких виконавських компетентностей у процесі активної мистецької діяльності.

Мистецька школа організовує освітній процес за освітніми програмами елементарного, середнього (базового) та/або поглибленого підрівнів початкової мистецької освіти та за загальним мистецьким та/або початковим професійним спрямуваннями.

Інституційний аудит та громадська акредитація мистецької школи здійснюються на підставах та у порядку, визначених законодавством. Місцеві органи державної влади та органи місцевого самоврядування забезпечують доступ до початкової мистецької освіти громадян за місцем проживання шляхом відкриття, утримання, матеріально-технічного забезпечення та фінансування мистецьких шкіл, їх філій та класів відповідно до освітніх, культурних, духовних потреб та запитів населення. Створення, реорганізація, ліквідація мистецької школи здійснюються відповідно до законодавства. Необхідність оновлення навчального процесу у закладах мистецької освіти.

Організація освітнього процесу в мистецькій школі здійснюється відповідно до плану, який розробляється педагогічною радою та затверджується директором мистецької школи. План організації освітнього процесу визначає, зокрема, структуру навчального року, тривалість навчального тижня, уроків, занять, відпочинку між ними, інші форми організації освітнього процесу у межах часу, передбаченого освітньою програмою, з дотриманням вимог частини першої статті 17 Закону України «Про позашкільну освіту».

Освітній процес в мистецькій школі здійснюється за освітніми програмами. Освітня програма є єдиним комплексом освітніх компонентів, спланованих й організованих мистецькою школою з метою досягнення учнями результатів навчання (набуття компетентностей). Освітня програма містить вимоги до учнів, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність, загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти. Освітня програма розробляється з урахуванням особливостей соціально-економічного розвитку регіону, інтересів учнів, потреб сім'ї, запитів інших закладів освіти, молодіжних і дитячих громадських організацій та має передбачати освітні компоненти для вільного вибору здобувачів.

Мистецька школа може здійснювати освітній процес за власними, в тому числі наскрізними освітніми програмами, або типовими освітніми програмами, що затверджуються Мінкультури. Для осіб з особливими освітніми потребами мистецькою школою можуть розроблятися окремі освітні програми за підрівнями початкової мистецької освіти або до освітніх програм, за якими працює мистецька школа, може включатися корекційно-розвитковий складник.

Сучасні наукові дослідження НАКККіМ з питань мистецької освіти В. Г. Чернеця, В. Д. Шульгіної, О. В. Овчарук, О. С. Афоніної, О. Л. Зосім.

Тема 6. Шляхи оновлення змісту освіти у закладах спеціалізованої мистецької освіти.

Положення та статут мистецької школи. Навчальні плани та програми для закладів мистецької освіти: актуалізація змісту. Україноцентричність як ознака сучасної мистецької освіти. Актуальність включення до змісту нового матеріалу з давньої та сучасної української культури, постмодерністичного мистецтва тощо.

Значення міжпредметних зв'язків у навчальному процесі в закладах мистецької освіти. Міжпредметні зв'язки як засіб оновлення змісту мистецької освіти на сучасному етапі. Застосування досліджень з сучасної культури України, природи мистецького процесу в умовах глобалізації та євроінтеграції.

Самостійне розроблення освітніх програм для забезпечення освітнього процесу. Здійснення освітнього процесу за наскрізними освітніми програмами. Реалізація освітніх і мистецьких проектів. Реалізація власної мистецької продукції, яка вироблена у майстернях мистецької школи. Участь у грантових програмах та проектах.

Мистецька школа як база для реалізації практичної підготовки педагогічних кадрів закладами фахової передвищої та вищої мистецької освіти відповідно до укладених договорів. Можливість входити до складу освітніх комплексів та інших об'єднань із закладами освіти різних рівнів, освітніх округів за умови збереження статусу юридичної особи та своїх функцій, визначених Положенням та статутом мистецької школи.

Мистецька школа як база для проведення заходів з підвищення кваліфікації педагогічних працівників мистецьких шкіл. Організація роботи структурних підрозділів у приміщеннях інших закладів освіти, підприємств, організацій на підставі укладених договорів.

Тема 7. Інформаційно-комунікаційні технології в організації навчального процесу в закладах спеціалізованої мистецької освіти.

Термін «інформаційно-комунікаційні технології» використовується і включає в себе всі технології для спілкування та роботи (створення, зберігання, передачі, обробки та управління) з інформацією. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) як сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, об'єднаних у технологічний ланцюжок, що забезпечує виконання інформаційних процесів з метою підвищення їх надійності та оперативності і зниження трудомісткості використання інформаційного ресурсу.

Впровадження і використання ІКТ на всіх освітніх рівнях усіх форм навчання передбачені законодавчо-нормативними актами. ІКТ покликані, ґрунтуючись і раціонально використовуючи сучасні досягнення в галузі комп'ютерної техніки та інших високих технологій, новітніх засобів комунікації, програмного забезпечення і практичного досвіду, вирішувати завдання щодо ефективної організації інформаційного процесу для зниження витрат часу, праці, енергії і матеріальних ресурсів у всіх сферах людського життя і сучасного суспільства.

ІКТ охоплюють всі ресурси, необхідні для управління інформацією, особливо комп'ютери, програмне забезпечення та мережі, необхідні для створення, зберігання, управління, передачі і пошуку інформації. Інтерактивний стіл. Являє собою

багатокористувацький інтерактивний інструмент для одночасної роботи сприяє спільній роботі та розвитку навичок вирішення проблем і прийняття спільних рішень. Інтерактивна дошка підтримує одночасну роботу декількох учнів/студентів, кожен з яких може легко пересувати, масштабувати або обертати зображення на дошці. Системи для інтерактивного оцінювання та тестування. Такі системи забезпечують миттєвий доступ до результатів тестування, що дає можливість викладачам своєчасно вирішувати виниклі труднощі і забезпечити високий рівень засвоєння матеріалу для кожного з учнів/студентів. Дозволяє стежити за продуктивністю, контролювати результати навчання і співпрацювати для ефективного задоволення освітніх потреб кожного студента.

Засоби візуальної презентації та документ-камери. За допомогою документ-камери можна швидко перетворити зображення і відеоролики в навчальні матеріали, які можна анотувати і зберегти для майбутніх занять.

До переваг ІКТ можна віднести наступні: значно підвищують рівень доступності і можливості звертатися до розміщеного на сервері навчально-методичного комплексу дисципліни. Максимальне вибудовування індивідуальної траєкторії навчання. Викладач постійно може оновити зміст освіти; реалізувати будь-який вид заняття, в тому числі здійснювати контроль і самоконтроль за результатами навчальної діяльності учнів/студентів.

Тема 8. Викладач нової української мистецької школи.

Сучасна мистецька школа як заклад, де особистість має можливість розвинути мистецькі здібності, набути початкових професійних, у тому числі виконавських компетентностей, естетичного досвіду та ціннісних орієнтацій через активну мистецьку діяльність. Сучасна мистецька школа як середовище творчого розвитку особистості, основа підготовки професійного митця та центр культурно-мистецького життя громади.

Зміна культурної та освітньої парадигми в умовах національно-культурного відродження та поглиблення культурних взаємин між Україною та європейськими державами як підґрунтя формування нової особистості. Трансформація засобів та змісту навчання як перспектива створення спільних проектів з міжнародними організаціями, поширення участі українських митців у культурно-мистецьких заходах.

Створення позитивного іміджу закладу мистецької освіти як віддзеркалення трансформацій суспільства. Вплив іміджу викладача на імідж закладу освіти. Дослідження типів професійних позицій викладача американського вченого М. Талена: дискусійний «Сократ»; викладач для наслідування «майстер»; вимогливий та безапеляційний «генерал»; ініціативний «менеджер»; корпоративний «тренер»; «ходяча» енциклопедія «гід».

Особистість викладача у навчально-виховному процесі. Особистий та професійний імідж викладача. Компоненти, що створюють імідж викладача: габітарний (одяг, зачіска, аксесуари, взуття), кінетичний (хода, постава, міміка, жести), мовленевий (усна, письмова, культура мови, інтонація).

Вимоги до професійних та особистісних якостей викладача. Психологічні чинники комунікативної культури викладача закладу мистецької освіти. Значення іміджу викладача в навчальному процесі.

Педагогічний працівник сучасної мистецької школи як високопрофесійний, креативний педагог, який має відповідну освіту, застосовує неформальні підходи до своєї роботи, спрямовує свою педагогічну діяльність на задоволення мистецько-освітніх потреб здобувача початкової мистецької освіти, виявлення та розвиток його творчих здібностей, виховання в ньому любові до мистецтва, набуття ним мистецько-освітніх компетенцій та досягнення результатів навчання шляхом індивідуального підходу до організації навчальних занять та застосування прогресивних методик викладання. Педагогічні працівники мистецьких шкіл як активний суб'єкт у процесі власного професійного розвитку, підвищення фахової майстерності та кваліфікації, відповідальні за результати своєї педагогічної діяльності.

Сучасна мистецька школа у створенні умов для реалізації педагогічним працівником права на професійний розвиток у процесі методичної і творчої діяльності, спрямованої на підвищення якості освітнього процесу.

Тема 9. *Творчість як концептуальна складова мистецької освіти.*

Творча діяльність людини як спрямованість на створення якісно нових, невідомих раніше духовних або матеріальних цінностей (нові твори мистецтва, наукові відкриття, інженерно-технологічні, управлінські чи інші інновації тощо). Компоненти творчості: фантазія, уява, психічний зміст якої міститься у створенні образу кінцевого продукту (результату творчості).

Природа творчості. Психологія творчості. Творчість та творча особистість. Творчість як мета розвитку особистості. Творчість у процесі самоактуалізації, самовдосконалення, самоздійснення, самовираження.

Творчість як цілісне утворення. Аспекти функціонування психіки людини: образний, логічний, поведінковий, що проявляються на всіх рівнях психічної активності митця.

Вдосконалення творчого потенціалу української системи мистецької освіти через вивчення світових тенденцій кінця ХХ – початку ХХІ століть, які полягають у активізації інтересу до мистецтва віддалених історичних періодів – старовинних епох, епохи ренесансу, бароко, а також до своєрідності національних культур, забезпечення полікультурного, поліетнічного підходу в сфері мистецької освіти. Особливої значущості набуває і осягнення плюралістичного, багатого унікальними творчими інноваціями й розмаїттям художніх напрямів і течій сучасного мистецтва.

Сучасні наукові дослідження творчого процесу в НАКККіМ: В. Степурко «Мистецька інтроверсія у творчості сучасних українських композиторів», І. Вежневцев «Музичний портрет» як художня форма французької вокальної культури ХХ століття».

Тема 10. *Креативні технології культурно-просвітницької діяльності закладів культури і мистецтва.*

Креативність як творча, новаторська діяльність. Термін для окреслення творчої діяльності закладів культури і мистецтва. Заклади культури і мистецтва продукують творчі ідеї.

Креативний дорівнює творчий, творчо-конкретно-практичний результат діяльності закладу культури і мистецтва.

Креативність як здатність закладу ефективно реагувати на потребу нових підходів і продуктів. Креативність діяльності закладу як передумова успішного передчуття майбутнього та здатність породжувати незвичайні ідеї, відхилятися від традиційних схем мислення.

Креативні технології культурно-просвітницької діяльності закладів культури і мистецтва у створенні нового творчого продукту, відкриття особистості творця та сил його внутрішньої мотивації.

Креативність особливостей творчого процесу у формуванні художнього продукту з акцентом на оригінальність, адекватність, різноманітність. Креативність закладу культури і мистецтва у винаході неординарного способу рішення проблем різних форм і видів діяльності.

Модуль 2.

Сучасні музичні практики і методика викладання фахових дисциплін

Тема 1. Актуальні питання сучасної музичної освіти.

Музичне виховання у формуванні гармонійної особистості. Формування навичок художнього сприйняття дійсності засобами музики. Взаємозв'язок художньо-образного мислення й технічних можливостей у закладах мистецької освіти.

Актуалізація національних традицій у викладанні музичних дисциплін. Давній фольклор та сучасна народна творчість на уроках музичного мистецтва. Народні мотиви, інтонації та їхні інтерпретації у сучасній музичній творчості.

Методика проведення індивідуальних і групових музичних занять на основі синтезу мистецтв. Поєднання музики, танцю, декоративно-прикладного мистецтва у народному мистецтві. Симетрія та асиметрія в постмодерністичній музичній, художній, хореографічній композиціях.

Шляхи оптимізації навчального процесу у закладах мистецької освіти. Управління навчанням на основі всебічного врахування його закономірностей, принципів, сучасних форм і методів, особливостей, внутрішніх і зовнішніх умов з метою досягнення найвищої його ефективності.

Інтенсифікація як шлях оптимізації та інтенсифікації навчального процесу. Інтенсифікація мотивів навчання як внутрішня спонукальна сила, яка забезпечує залучення особистості до пізнавальної діяльності та стимулює розумову активність. Засоби інтенсифікації навчального процесу.

Позашкільна діяльність як один із засобів оптимізації та інтенсифікації навчального процесу. Питання організації та проведення дитячих і юнацьких конкурсів як один зі шляхів оптимізації навчального процесу в мистецьких навчальних закладах. Фестивальний рух в Україні кінця ХХ – початку ХХІ ст. у процесі оптимізації навчального процесу у закладах мистецької освіти.

Тема 2. Здобутки музично-педагогічної думки української діаспори в контексті оновлення методики викладання музичних дисциплін.

Методика викладання музичних дисциплін оновлюється через включення маловідомих здобутків музично-педагогічної думки української діаспори.

Творчість композиторів і виконавців Василя Барвінського, Миколи Колесси, Нестора Нижанківського, Зіновія Лиська, Антона Рудницького, Романа Придаткевича, Василя Витвицького, Ярослава Барнича, Вірко Балея та ін.

Внесок композитора і диригента А. Рудницького у розвиток музичної культури (Нью-Йорк, Філадельфія, Торонто). В його творчій спадщині – опери «Довбуш» (1938), «Анна Ярославна» (1967), «Княгиня Ольга» (1968), кантати, симфонії.

Засновник української народної хореографії І. Авраменко, організатор понад 50 ансамблів, що діяли по всій країні, видатний популяризатор українського народного мистецтва. Митець ініціював створення школи народних танців та студії звукових фільмів у Нью-Йорку.

Українсько-американський диригент, піаніст, композитор, музичний діяч Вірко Балеї. Його творчі здобутки та участь у Київ Мюзик фестивалі.

Популярний український пісняр, композитор, акордеоніст Іван-Богдан Весоловський як неперевершений композитор легкого жанру.

Популярний американський композитор, аранжувальник і педагог українського походження Петро (Пітер) Вільговський. Диригент хорového русинського співу.

Бандурист, диригент, педагог, інженер, композитор Леонід Григорович Гайдамака та його творчість. Український композитор (автор та аранжувальник понад 200 музичних творів), диригент, музично-громадський діяч, керівник хору української католицької церкви св. Варвари у Відні, педагог Андрій Гнатишин. Композитор, диригент, бандурист Григорій Трохимович Китастиї та його твір для капели бандуристів.

Сучасні наукові дослідження НАКККіМ з питань культури української діаспори Г. В. Карась.

Тема 3. Інноваційні ресурси у викладанні музичних дисциплін.

Технологія традиційного і проблемного навчання. Взаємовплив та взаємозв'язки у сучасному навчанні: традиція та проблема. Технологія особистісно орієнтованого та колективного способу навчання. Поєднання індивідуального та колективного компонентів у процесі навчання.

Ігрові технології навчання розвивального спрямування. Гра як метод розвитку у навчальному процесі. Почуття міри у застосуванні гри у навчальному процесі. Види навчальних ігор. Класифікація навчальних ігор.

Технологія розвитку критичного мислення. Критика як розгляд якогось явища, предмета, особи; його аналіз та оцінка згідно з існуючими нормами, масштабами, цінностями. Критика як аналіз і оцінка когось чи чогось із метою виявлення та усунення вад, хиб. Критика як віднаходження чи вказівка на пошук істини.

Технологія програмного та інтерактивного навчання. Принцип програмного навчання як передача змісту навчального матеріалу невеликими та логічно завершеними частинами, де інформація отримується з програмованого посібника або дисплея комп'ютера. Основна мета програмованого навчання – удосконалення управління навчальним процесом. Технологія інтерактивного навчання як застосування методів, які стимулюють пізнавальну активність і самостійність. Основні методи: самостійна робота, проблемні та творчі завдання для розвитку творчого мислення.

Тема 4. Інформаційно-комунікаційні технології у викладанні фахових дисциплін.

Комунікації та сучасні комп'ютерні технології. Інформаційні засади діяльності установи. Комунікації та сучасні комп'ютерні технології, їх місце і роль у сучасному суспільстві. Перспективні напрями упровадження інформаційних технологій у роботу мистецьких навчальних закладів. Локальні мережі. Поняття інформаційної системи. Вимоги до інформаційної системи. Структура інформації.

Інформаційні мережі. Можливості мереж. Компоненти мережі. Програмне забезпечення. Підвищення ефективності обміну інформацією, якості рішень. Можливості для навчання персоналу. Організація зворотного зв'язку: установа – клієнт – установа. Використання мережі для надання освітніх послуг.

Особливості графічного інтерфейсу «Windows». Вікна, програми, концепція робочого столу. Головне вікно, панель управління. Система одержання додаткової інформації. Освоєння основних прикладних програм «Windows». Файлова система «Windows».

Сучасний текстовий редактор «MS Word». Меню текстового процесора. Освоєння функцій і команд «Wind Word». Створення ділової кореспонденції (листи, таблиці тощо). Форматування документів, коректура і преса. Шрифти і спеціальні символи, імпорт графіки. Робота з діаграмами, майстром шаблонів.

Можливості електронної пошти. Переваги і недоліки електронної пошти. Вибір пакету електронної пошти, спосіб, вид. Пересилання повідомлень. Об'єднання файлів. Огляд отриманих повідомлень. Зберігання, друкування, знищення повідомлень. Організація розсилання. Використання адресних книг. Робота з папками й архівами повідомлень. Присвоєння нового імені і знищення папок. Робота з контейнерами: впорядкування, пошук, обмін даними. Захист повідомлень.

Тема 5. Інтернет як джерело світових інформаційних ресурсів та допомога в освіті.

Розвиток Інтернет та Веб-технологій. Сутність, основні принципи. Всесвітня мережа як невід'ємна частка життя та базис інформаційного суспільства. Соціальні та культурні аспекти Інтернету, мережа як універсальне середовище для спілкування, навчання, розвитку наукових комунікацій, організації роботи, придбання товарів та послуг, розваг тощо. WWW як гіпертекстова, гіпермедійна, інтегруюча, глобальна інформаційна система.

Соціальні геосервіси. Геоінформаційні системи: поняття, класифікація, функції, основні проекти (Google Maps, WikiMapia, Google Earth тощо). Використання геосервісів як джерела інформації, платформи для рішення дослідницьких завдань і проведення мережених проектів (вебквестів). Google for Educators.

Синдикація\вікі технології. Вікіпедія. Синдикація контенту: сутність, механізми, недоліки. Робота сучасних браузерів, поштових клієнтів та програм миттєвого обміну повідомленнями, їх призначення та механізм дії, застосування для мистецьких навчальних закладів. Вікі: сутність поняття та концепції. MediaWiki як засіб для створення інтернет-енциклопедій.

Фото/відео сервіси. Поняття фото- та відеохостингу. Підкастинг як спосіб створення та передачі звукової та відео-інформації в Інтернет. Фотохостинг та засоби для розміщення фотографій в Інтернеті. Слайд-хостинг: розміщення та

розповсюдження в мережі презентацій. Відеохостинг: сервіси, модерація, структура, аудиторія, статистика, соціальні послуги. Значення сервісів фото- та відеохостингу для у закладах мистецької освіти.

Тема 6. Мистецькі сайти та їх значення для естетичного виховання і навчання учнів закладів спеціалізованої мистецької освіти.

Сайти з культури та мистецтва України. Бібліотека українського мистецтва. Електронні версії видань з різних видів і жанрів мистецтва на сайті Національної парламентської бібліотеки України. Сайт Національної академії мистецтв України. Сайт НАКККіМ.

Сайти з викладанням елементів музично-теоретичної грамоти й сольфеджіо. Сайти для аналізу та оцінки відео-кліпів. Сайти для засвоєння елементів нотної грамоти. Сайти для роботи з інтерактивною дошкою. Сайти для запису якості інтонування за допомогою програм «Vocal Pitch Monitor», Band-in-a-Box. Сайти для перегляду відеопродукції з дисциплін «Сольфеджіо», «Музична література». Сайти з прослуховування музики.

Тема 7. Електронні ресурси в методиці викладання фахових дисциплін.

Електронні ресурси як інформація у вигляді символів або їх комбінацій, що використовується в методиці викладання фахових дисциплін. Електронні програми забезпечують виконання певних завдань, що дозволяють викладачу забезпечити процес навчання. Електронна форма подання знання як різновид мультимедійності, що дозволяє поєднувати тексти, зображення, звукозаписи, фільми, бази даних, інтерактивні сервіси тощо.

Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у перекладі інформації в електронну форму і створення великої кількості нових електронно-інформаційних ресурсів. Забезпечення публічного, в тому числі віддаленого (дистанційного) навчання.

Дистанційне навчання як сукупність сучасних технологій, що забезпечують доставку інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій) від тих, хто навчає (викладачів, визначних постатей у певних галузях науки, політиків), до тих, хто навчається (студентів чи слухачів).

Основними принципами дистанційного навчання є інтерактивна взаємодія у процесі роботи, надання можливості самостійного освоєння матеріалу, а також консультаційний супровід у процесі дослідницької діяльності. Дає змогу навчатися на відстані, за допомогою диспутів експертів із кількох країн, за відсутності викладача. Основну роль у здійсненні дистанційного навчання відіграють сучасні інформаційні технології.

Тема 8. Інтегровані підходи у методиці викладання фахових дисциплін.

Інтегрований підхід як основа процесу включення дітей з особливими освітніми потребами у мистецькі освітні установи. Сукупність форм включення як закономірний етап розвитку системи спеціальної освіти в мистецькій освіті.

Інтегровані підходи у методиці викладання фахових дисциплін втілюються в органічному поєднанні свідомих і підсвідомих компонентів структури навчання, що особливим є у мистецькій освіті.

Теоретичні питання розвитку художнього мислення учнів у закладах спеціалізованої мистецької освіти. Ігровий метод як ефективний засіб посилення інтересу до художньої творчості. Імпровізація та її роль у розвитку творчих здібностей учнів. Художня або музична композиція як чинники розвитку творчих здібностей учнів. Розвиток художнього мислення учнів за допомогою творів мистецтва.

Сучасні методики у викладанні мистецьких дисциплін для учнів різних вікових категорій. Психолого-педагогічні підходи у викладанні музичних дисциплін.

Тема 9. *Методика викладання музичних дисциплін у контексті інтердисциплінарної спрямованості сучасної мистецької освіти.*

Інтердисциплінарність включає в себе поєднання різних мистецьких дисциплін. Термін «міждисциплінарний» у методиці викладання музичних дисциплін застосовується у значенні підходу до поєднання різних компетенцій у вирішенні основної задачі розвитку музичних здібностей, реалізації їх у практичній діяльності. Міждисциплінарність як поєднання підходів та їх модифікації у методиці викладання музичних дисциплін із метою вирішенні складних завдань виконавської практики, музично-теоретичних задач.

Різні тенденції знайшли відбиття у змісті й методах музично-теоретичного навчання, зокрема – у викладанні основ модальної гармонії (Німеччина), у створенні методики розвитку поза-ладового, абстрактно-інтервального слуху (Польща), розробці психотехнік оперування вокально-слуховими уявленнями (Чехія), активізації уваги до рухово-пластичних засобів ритмічного виховання (Франція, Нідерланди), залучення дітей до колективних форм інструментального музикування (Німеччина, Швеція), розвитку навичок творчого музикування як пріоритету музичного виховання (Австралія, Індія, КНР), тенденцій полікультурного виховання (Австралія, Індія, КНР, Туреччина), визнання самоцінності дитинства (Італія, Японія), примату творчого початку в музичному вихованні (Австралія), ролі спонтанної творчості (Бразилія, країни Південної Африки, Туреччина).

Тема 10. *Оновлення навчально-методичної літератури комплексу фахових музичних дисциплін.*

Методичне забезпечення навчального процесу як складова освіти. Навчально-методичні посібники як основа удосконаленням технічних можливостей та досягненням професійної майстерності. Видавництва України. Інтернет-магазин видавництва «Музична Україна». Видання НАКККіМ. Приватні видавництва. Авторські збірники. Збірники митців України.

Музично-теоретичні збірники. Посібники з «Сольфеджіо», «Музичної літератури», «Теорії музики», «Гармонія», «Поліфонія».

Фортепіанні видання. Фортепіанні твори сучасних українських композиторів. Духові інструменти: авторські збірники. Музика сучасних українських композиторів для духових інструментів.

Вокальна музика. Вокальна музика сучасних українських композиторів.

Хорова музика. Хорова музика сучасних українських композиторів. Інтернет-видання.

Струно-скрипкові видання. Музика сучасних українських композиторів для струнних інструментів.

Ударні інструменти: класичні та сучасні видання. Музика сучасних українських композиторів для ударних і духових інструментів.

Естрадна і джазова музики. Естрадна і джазова музики сучасних українських композиторів.

Модуль 3. Сучасні музичні практики і методика викладання музично-теоретичних дисциплін

Тема 1. *Актуальні питання у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін.*

Музично-теоретичні дисципліни у формуванні сучасної гармонійної особистості. Формування навичок художнього сприйняття дійсності у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін. Взаємозв'язок художньо-образного мислення й технічних можливостей у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін.

Актуалізація національних традицій у викладанні у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін. Давній фольклор та сучасна народна творчість у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін. Народні мотиви, інтонації та їхні інтерпретації у сучасній музичній творчості.

Важливість синтезу мистецтв у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін. Шляхи і форми оптимізації навчального процесу у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін.

Інтенсифікація як шлях оптимізації навчального процесу у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін. Питання організації та проведення дитячих і юнацьких конкурсів як один зі шляхів оптимізації методики викладання музично-теоретичних дисциплін.

Тема 2. *Музично-теоретичні дисципліни в системі мистецької освіти.*

Багатовекторність можливостей музично-теоретичних дисциплін у набутті фахових компетентностей з кожної окремої дисципліни. Розвиток музичних здібностей в циклі музично-теоретичних дисциплін. Взаємовплив музично-теоретичних і фахових дисциплін. Виховання творчих здібностей в системі мистецької освіти.

Музично-теоретичні дисципліни як система знань про сутність явищ та законів музики. Музично-теоретичні дисципліни як методика вивчення музичної форми, музичного явища, логіки музичного розвитку, математики в музиці.

Музично-теоретичні дисципліни у поєднанні музичної теорії та практики, в основах гри на музичних інструментах і співі та загальних відомостях про засоби музичної виразності. Вивчення гармонії, ритму, мелодії та інших засобів музичної виразності у розподілення практичної мистецької діяльності.

Музично-теоретичні дисципліни у збереженні виконавських традицій. Інновації та консерватизм у передачі знань, різновидах прийомів, форм, видів та засобів для забезпечення спадкоємності традицій.

Музично-теоретичні дисципліни як здатність діяти на основі отриманих знань, інтегрувати набуті теоретичні знання у практичну виконавську сферу. Знання з музично-теоретичних дисциплін впливають на ефективність навчання гри на музичних інструментах, співу тощо, сприяють розвитку музичного мислення та динамізують процес формування музиканта-інтерпретатора.

Музично-теоретичні дисципліни у пошуку нових форм та методів опанування музики як знакової системи мовного типу. Музично-теоретичні дисципліни як своєрідна граматики музичної мови. Теорія музики і гармонія як аналог морфології, сольфеджіо – фонетики. Аналіз музичних творів має мовні аналоги з синтаксисом, пунктуацією, стилістикою та теорією літератури. Форми музичної творчості – аудіювання, розуміння, виконавство, композиція – основні форми навчальної програми музично-теоретичних дисциплін.

Тема 3. Інновації у викладанні музично-теоретичних дисциплін.

Інновації в пошуку педагогічних технологій у викладанні музично-теоретичних дисциплін. Інформаційно-комп'ютерні технології у різних формах роботи у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін.

Технології традиційного і проблемного навчання у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін. Взаємовплив та взаємозв'язки у сучасному навчанні: традиція та проблема. Технологія особистісно орієнтованого та колективного способу навчання у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін. Поєднання індивідуального та колективного компонентів у процесі навчання у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін.

Ігрові технології навчання розвивального спрямування у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін. Гра як метод розвитку у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін. Види і класифікація навчальних ігор у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін.

Технологія розвитку критичного мислення у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін. Технологія програмного та інтерактивного навчання у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін. Принцип програмного навчання як передача змісту навчального матеріалу у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін. Основна мета програмованого навчання у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін як удосконалення управління навчальним процесом. Технологія інтерактивного навчання як застосування методів, які стимулюють пізнавальну активність і самостійність. Основні форми і методи у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін: самостійна робота, проблемні та творчі завдання для розвитку творчого мислення.

Тема 4. Інформаційно-комунікаційні технології у викладанні музично-теоретичних дисциплін.

Інформаційно-комунікаційні технології як основа сучасних музично-теоретичних занять. Спеціалізований кабінет музично-теоретичних дисциплін: обладнання клавіатурами, комп'ютерами з відповідним програмним забезпеченням, інтерактивними дошками та ін.

Використання інформаційно-комп'ютерних технологій у різних формах роботи як осучаснення процесу навчання та його актуалізації для молодого покоління. Впровадження в практику інформаційно-комп'ютерних технологій – кроки до зацікавлення та процесу навчання відповідне сучасності. ІТК для процесу активізації та полегшення організаційно-технічної роботи викладача і реципієнта. ІТК на шляху творчого пошуку, простору для фантазії і самовираження.

Використання мультимедійного обладнання як інновації власної методики викладання музично-теоретичних дисциплін. Технічне забезпечення контролю успішності в організації творчих форм роботи. Програмне забезпечення на телефонах, планшетах та ноутбуках для відтворення фортепіанної клавіатури, аудіо-, відеозаписів.

Формування бази комп'ютерних презентацій; створення творчих проєктів у вигляді мультимедійних слайдових презентацій; створення відео та аудіо фонотеки. ІТК у різних формах: розвиваючі навчальні програми, інтерактивні ігри; енциклопедії; музичні редактори, електронні музичні інструменти; музичні програвачі, Інтернет ресурси.

Тема 5. *Мистецькі сайти як інформаційне джерело для розробки методичного забезпечення викладання музично-теоретичних дисциплін.*

Мистецькі сайти як інформаційне джерело з проблем організації занять з учнями, порад і рекомендацій для викладачів, батьків. Розвиваючі мистецькі сайти про основи музичної грамоти, розповіддю про написання нот, тривалостей тощо.

Цифрові інструменти як допоміжні інструменти музичного слуху, архітектоніки слуху. Ігри на розвиток та удосконалення навичок необхідних для читання нотного тексту.

Знайомство з сайтами «Музичний клас», «Розвиваємо музичні здібності». Сайти з теорії музики та розвитку музичного слуху. Музичні казки про музику та історії із життя композиторів. Мистецькі сайти про музичні інструменти.

Мистецькі сайти з навчання гри на фортепіано за допомогою комп'ютера та синтезатора: прослуховування твору; гра твору однією рукою з прослуховуванням партії другої руки – запис нотами партій; винахід власних помилок та їх виправлення; робота у зручному темпі; читання нот з перших занять на синтезаторі; запис по пам'яті.

Використання ігрових програм у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін на допомозі аналізу, синтезу, узагальнення, конкретизації музичних творів.

Музичні програвачі у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін при написанні диктантів, творчих завдань, пошуку та виправленню недоліків у написанні музичних диктантів та створенні музики.

Індивідуальний підхід із застосуванням мистецьких сайтів. Мистецькі сайти із творчими завданнями: імпровізаціями, вивченням і використанням у творчій роботі теоретичного матеріалу.

Організація проведення бінарних уроків з використанням ІКТ, мистецьких сайтів. Створення власних учнівських робіт, інтерпретація композиторських творів.

Сайт для учнів. Сайт з сольфеджіо із тембровими диктантами; тренажер для самостійної роботи.

Тема 6. *Електронні джерела як інформаційне забезпечення оновлення методики викладання музично-теоретичних дисциплін.*

Основні кроки системного вирішення питань для забезпечення навчального процесу із електронними джерелами. Поступове інформаційне оновлення у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін.

Індивідуальна зацікавленість викладача в оновленні методики викладання музично-теоретичних дисциплін електронними джерелами як доступом нової інформації.

Спільнота викладачів музично-теоретичних дисциплін в електронних джерелах як основа оновлення методики викладання.

Електронні нотні збірники, навчальні посібники, підручники. Електронні види необхідних матеріалів і завдань через групу в Вайбері.

Електронні джерела у пошуковій системі, складанні питань міжпредметних зв'язків, педагогіки та психології.

Тема 7. *Інтегровані підходи у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін.*

Інтегрований підхід як основа методики викладання музично-теоретичних дисциплін. Принципи, цілі та завдання інтегрованих підходів у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін. Будова інтегрованого курсу викладання музично-теоретичних дисциплін.

Інтегрований підхід у процесі включення дітей з особливими освітніми потребами у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін. Сукупність форм включення інтегрованого підходу у різні етапи методики викладання музично-теоретичних дисциплін для особливих вихованців.

Інтегровані підходи у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін як поєднання свідомих і підсвідомих компонентів структури навчання. Теоретичні питання розвитку художнього мислення учнів у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін.

Ігровий метод як ефективний засіб посилення інтересу до художньої творчості методиці викладання музично-теоретичних дисциплін. Імпровізація та її роль у розвитку творчих здібностей учнів. Художня або музична композиція як чинники розвитку творчих здібностей учнів методиці викладання музично-теоретичних дисциплін. Розвиток художнього мислення учнів за допомогою творів мистецтва.

Вебінар та інтерактивне навчання у системі викладання музично-теоретичних дисциплін.

Тема 8. *Провідні методики викладання музично-теоретичних дисциплін в Україні.*

Методика викладання музично-теоретичних дисциплін за посібниками «Сольфеджіо для 0 – 8 класів»; «Зошити з сольфеджіо 1 – 8 класів»; «Сольфеджіо для 0 класу» О. Афоніної.

Методика викладання музично-теоретичних дисциплін за посібниками «Робочі зошити з сольфеджіо 1 – 8 класів» І. Ткаченко.

Методика викладання музично-теоретичних дисциплін за посібниками «Сольфеджіо» Т. Павленко.

Методика викладання музично-теоретичних дисциплін за посібниками «Сольфеджіо на матеріалі української пісні», «Музичні диктанти» Р. Михайловської.

Методика викладання музично-теоретичних дисциплін за посібниками «Сольфеджіо: навчальний посібник»; «Сольфеджіо на основі сучасної джазової та естрадної музики» О. Афоніної, В. Баранової.

Методика викладання музично-теоретичних дисциплін за посібниками Д. Романец.

Методика викладання музично-теоретичних дисциплін за посібниками «Сольфеджіо» Г. Смаглій.

Методика викладання музично-теоретичних дисциплін за посібниками В. Гукової.

Тема 9. *Оновлення навчально-методичної літератури музично-теоретичного комплексу дисциплін: українські видання.*

Музично-теоретичні українські посібники. Видавництво «Мелосвіт»: О. Афоніна «Сольфеджіо для 0 – 8 класів», О. Афоніна «Зошити з сольфеджіо 1 – 8 класів»; О. Афоніна, Т. Гаврилова «Сольфеджіо для 0 класу», І. Ткаченко «Робочі зошити з сольфеджіо 1 – 8 класів»; Т. Павленко «Сольфеджіо»; А. Ковальова «Скоріш на сольфеджіо»; Р. Михайловська «Сольфеджіо на матеріалі української пісні»; В. Гукова «Світова музична література».

Музично-теоретичні українські видання «Музичної України»: цикл журналів «Сольфеджіо» (1-3 класи) на основі української народної музики з урахуванням нової програми з сольфеджіо.

Видавництво «Нова Книга»: О. Афоніна, В. Баранова «Сольфеджіо: навчальний посібник»; О. Афоніна, В. Баранова «Сольфеджіо на основі сучасної джазової та естрадної музики. Навчальний посібник»; Д. Романец «Диктанти на матеріалі музики М. Лисенка»; «Микола Віталійович Лисенко: робочий зошит».

Методичні рекомендації з сольфеджіо. Навчально-методичні поради українських викладачів. Р. Михайловська «Музичні диктанти». І. Казак, Н. Амосова «Музична грамота, навчально-методичний посібник із сольфеджіо та теорії музики для учнів 1-7 класів дитячих музичних шкіл». Л. Гойхман «Сольфеджіо на основі творів українських композиторів»; Л. Павлюк «Сольфеджіо, 1 клас»; Г. Смаглій «Сольфеджіо».

Тема 10. *Методика написання навчально-методичного видання, тез доповіді, матеріалів до конференції, виступу на семінарі, наукової статті.*

Особливості написання навчально-методичного видання. Вибір теми і назви видання. Це може бути навчально-методичне видання відповідно робочій програмі усіх класів, одного класу чи формі роботи (музичний диктант, читання з листа, творчі вправи тощо). Навчально-методичного видання складається з анотації, змісту, тем відповідно робочій програмі.

Особливості написання матеріалів конференції або тез доповіді. Вибір теми і назви тез. Актуальність обраної теми. Дослідники, що вивчали окреслену проблематику. Особлива значущість обраної теми. Основна частина. Заключна частина із висновками.

Виступ на семінарі. Вибір теми і назви виступу. Актуальність обраної теми. Дослідники, що вивчали окреслену проблематику. Особлива значущість обраної теми. Основна частина, порівняння із тими публікаціями, що були раніше до цієї. Заключна частина із висновками щодо вивчення зазначеної проблеми.

Написання наукової статті. Вибір теми і назви статті. Актуальність обраної теми. Дослідники, що вивчали окреслену проблематику. Особлива значущість обраної теми. Основна частина, порівняння із тими публікаціями, що були раніше до цієї. Заключна частина із висновками щодо вивчення зазначеної проблеми.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧІВ

Самостійна робота слухачів є одним із основних засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від занять. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань та їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Головною метою самостійної роботи є закріплення, розширення та поглиблення набутих у процесі роботи знань, умінь і навичок, а також самостійне вивчення та засвоєння нового матеріалу.

Самостійна робота слухачів над навчальною дисципліною «Удосконалення методики викладання фахових дисциплін» передбачена до кожної теми курсу, зміст якої полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних тем;
- самостійна робота з джерелами та літературою з метою кращого засвоєння програмного матеріалу;
- підготовка наукових повідомлень, інформаційних довідок;
- підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання матеріалу, визначення головного в змісті лекції, засвоєння її основних моментів. Для систематизації отриманих знань з дисципліни до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацювати матеріал попередньої лекції та рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал. Основні види самостійної роботи слухачів з дисципліни: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; самоконтроль рівня засвоєння програмного матеріалу; написання відповідей.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧІВ

Модуль 1.

Мистецька освіта як складова освітнього простору України

Тема 1. Українська культура як складова європейського освітнього простору.

1. Опрацювати літературу за темою «Українська культура як складова європейського культурного простору» [7; 8; 9].

2. *Написати коротку доповідь* про проблемні питання сучасної української мистецької освіти в контексті трансформаційних процесів.

Тема 2. Культура української діаспори як складова національного освітнього простору.

1. *Написати коротку доповідь* про видатного представника української діаспори.

2. Скласти план відповіді до теми «Проблеми інтеграції мистецької освіти України в європейську освітню систему».

Тема 3. Мистецька освіта у контексті європейського освітнього простору.

1. *Підготувати письмову відповідь* «Дистанційне навчання: позитивні та негативні наслідки такої форми».

2. Скласти план відповіді до теми: «Роль закладів мистецької освіти в Україні та світі».

Тема 4. Актуальні питання мистецької освіти.

Письмово відповісти на питання два питання з переліку (на вибір):

1. *Що включає в себе поняття «мистецька освіта»?*

2. *Яка проблематика сучасної української мистецької освіти?*

3. *Зробити відбірку технологій традиційного і проблемного навчання.*

4. *Визначити взаємовплив та взаємозв'язки у сучасному навчанні.*

5. *Розкрити технології особистісно орієнтованого та колективного способу навчання.*

6. *Визначити роль ігрових технологій навчання розвивального спрямування.*

Тема 5. Організація навчального процесу в закладах спеціалізованої мистецької освіти.

1. Підготувати повідомлення про інтенсифікацію на шляху до оптимізації навчального процесу.

2. Визначити і записати засоби інтенсифікації навчального процесу у закладі мистецької освіти.

3. Розкрити поняття: інтенсифікація, оптимізація.

Тема 6. Шляхи оновлення змісту освіти у закладах спеціалізованої мистецької освіти.

Питання для самоконтролю

- 1. Що означає поняття «зміст освіти»?*
- 2. Зміст освіти у мистецьких закладах.*
- 3. Які Вам відомі шляхи оновлення змісту мистецької освіти у спеціалізованих закладах?*
- 4. Хто є стейкхолдером змін змісту мистецької освіти?*
- 5. Назвіть види довгострокової, середньострокової та короткострокової стратегії трансформації змісту мистецької освіти у спеціалізованих закладах.*

Тема 7. Інформаційно-комунікаційні технології в організації навчального процесу в закладах спеціалізованої мистецької освіти.

- 1. Зробити письмове повідомлення за темами «Геоінформаційні системи», «Поняття, класифікація, функції, основних проєктів (Google Maps, WikiMapia, Google Earth тощо)».*
- 2. Скласти план до відповіді на тему «Використання геосервісів як джерел інформації для рішення дослідницьких завдань і проведення мережених проєктів».*

Тема 8. Викладач нової української мистецької школи.

- 1. Зробити письмову відповідь на питання: «Як підтримати позитивний імідж закладу мистецької освіти у складних умовах трансформацій суспільства?».*
- 2. Розробити схему підходів до формування різних типів викладачів, використовуючи професійні позиції американського вченого М. Талена.*

Тема 9. Творчість як концептуальна складова мистецької освіти.

Питання для самоконтролю

- 1. Що означає творчий процес у мистецькій освіті?*
- 2. Види і форми творчості: виокремити основні домінанти.*
- 3. Визначити специфіку міжпредметних зв'язків у творчому процесі.*
- 4. Як відбувається актуалізація змісту навчання та творчому процесі?*
- 5. Визначити місце закладів мистецької освіти у відродженні українських народних традицій.*
- 6. Чи впливає культурно-мистецьке середовище на формування іміджу закладу освіти та видів творчості?*
- 7. Виокремити вплив інформаційних технологій на творчий процес?*
- 8. Визначити роль фольклору та сучасної народної творчості у сучасній музичній творчості.*

Тема 10. Креативні технології культурно-просвітницької діяльності закладів культури і мистецтва.

1. Підготувати письмову відповідь про вплив музичного навчання на формування гармонічної особистості.

2. Письмово зробити аналіз діяльності Вашого закладу культури чи мистецтва з точки зору креативності у розв'язанні творчих питань.

План відповіді: назва закладу культури чи мистецтва; основні форми роботи, специфіка роботи закладу; призначення освітнього закладу; креативність у вирішенні творчого процесу.

Модуль 2. Сучасні музичні практики і методика викладання фахових дисциплін

Тема 1. Актуальні питання викладання музичних дисциплін.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає специфіка викладання музичних дисциплін?
2. Які методи використовуються при викладанні музичних дисциплін?
3. Які трансформації відбуваються у сучасній методиці викладання музичних дисциплін?

Тема 2. Здобутки музично-педагогічної думки української діаспори в контексті оновлення методики викладання фахових дисциплін.

Підготувати коротке повідомлення (письмово) про представника музично-педагогічної думки української діаспори.

Тема 3. Інноваційні ресурси у викладанні музичних дисциплін.

Питання для самоконтролю

1. Що означає поняття «інноваційні ресурси»?
2. Які застосовуються «інноваційні ресурси» у викладанні музичних дисциплін?
3. Яка специфіка інноваційних ресурсів у викладанні музичних дисциплін?

Тема 4. Інформаційно-комунікаційні технології у викладанні фахових дисциплін.

Підготувати письмову відповідь про використання інформаційно-комунікаційних технологій у Вашому особистому досвіді викладача-практика.

Тема 5. Інтернет як джерело світових інформаційних ресурсів у викладанні фахових дисциплін.

Питання для самоконтролю

1. *Визначити сутність та основні принципи розвитку Веб-технологій.*
2. *Що означають поняття «соціальні геосервіси», «геоінформаційні системи»? Які є їх класифікація, функції, основні проєкти?*
3. *Що таке «синдикація\ вікі технології»?*
4. *Як використовувати інформацію із Вікіпедії?*
5. *Назвати сутність, механізми, перерахуйте недоліки синдикації контенту.*

Тема 6. Мистецькі сайти та їх значення для естетичного виховання і навчання учнів закладів спеціалізованої мистецької освіти.

Підготувати письмову відповідь на тему щодо застосування мистецьких сайтів у власній педагогічній роботі. Описати сайти та їхню будову, надати характеристику їх інформаційному ресурсу.

Тема 7. Електронні ресурси в методиці викладання фахових дисциплін.

Питання для самоконтролю

1. *Що означає поняття «електронні ресурси» у практиці викладання?*
2. *Як пов'язана електронна форма подання знань із мультимедійністю?*
3. *Що дозволяє поєднувати тексти, зображення, звукозаписи, фільми, бази даних, інтерактивні сервіси у методиці викладання?*
4. *Як відбувається використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у методиці викладання?*
5. *Сутність дистанційного навчання.*
6. *Переваги і недоліки дистанційного навчання.*

Тема 8. Інтегровані підходи у методиці викладання фахових дисциплін.

Підготувати письмову відповідь про використання інтегрованих підходів у власній методиці викладання.

Тема 9. Методика викладання музичних дисциплін у контексті інтердисциплінарної спрямованості сучасної мистецької освіти.

Питання для самоконтролю

1. *Що означає «інтердисциплінарність» у методиці викладання?*
2. *Як спрямувати інтердисциплінарні підходи на методику викладання моєї дисципліни?*

Тема 10. Оновлення навчально-методичної літератури комплексу фахових музичних дисциплін.

Підготувати письмову відповідь про навчально-методичне забезпечення навчального процесу у класі на основі власного досліду.

Модуль 3. Сучасні музичні практики і методика викладання музично-теоретичних дисциплін

Тема 1. Актуальні питання у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін.

Підготувати письмову відповідь на питання: як організувати конкурс з музично-теоретичних дисциплін? Це може бути приклад із особистої практики чи пропозиція створення такого конкурсу у майбутньому. План відповіді: назва конкурсу, журі, умови, тематика, вікова категорія учасників тощо.

Тема 2. Музично-теоретичні дисципліни в системі мистецької освіти

Питання для самоконтролю

1. Які приклади взаємодії музично-теоретичних і фахових дисциплін?
2. Як пов'язані музична і немусична мови?
3. Які є аналоги музично-теоретичних дисциплін?
4. Які є форми музичної творчості?
5. Як впливає аудіювання на творчість?
6. Як впливає виконавська практика на музичну композицію?
7. Як форми і методи навчання музично-теоретичних дисциплін впливають на розвиток музичних здібностей?

Тема 3. Інновації у викладанні музично-теоретичних дисциплін.

Підготувати письмову відповідь на питання: які інновації ви використовуєте у власній методиці викладання музично-теоретичних дисциплін? План відповіді: заклад мистецької освіти, в якому працюєте, яке технічне забезпечення контролю успішності; яка організація творчих форм роботи; програмне забезпечення на мобільних пристроях (телефонах, планшетах та ноутбуках) з відтворенням фортепіанної клавіатури тощо.

Тема 4. Інформаційно-комунікаційні технології у викладанні музично-теоретичних дисциплін.

Питання для самоконтролю

1. Які є форми інформаційно-комунікаційних технологій?
2. З чого складається база комп'ютерних презентацій?
3. Як формувати творчий проект?
4. Якою має бути орієнтовна тематика мультимедійних слайдових презентацій у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін?
5. Яку функцію може виконувати аудіофонотека у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін?

Тема 5. Мистецькі сайти як інформаційне джерело для розробки методичного забезпечення викладання музично-теоретичних дисциплін.

Підготувати письмову відповідь на тему: «Мистецькі сайти у моїй власній педагогічній роботі». План відповіді: заклад мистецької освіти, дисципліна, організація різних форм роботи із мистецькими сайтами.

Тема 6. Електронні джерела як інформаційне забезпечення оновлення методики викладання музично-теоретичних дисциплін.

Питання для самоконтролю

1. Які основні кроки системного вирішення питань для забезпечення навчального процесу із електронними джерелами ?
2. Які електронні джерела поступово можуть оновлювати методику викладання музично-теоретичних дисциплін?
3. Як сприяти індивідуальній зацікавленості викладачів в оновленні методики викладання музично-теоретичних дисциплін?
4. Яку участь бере спільнота викладачів музично-теоретичних дисциплін в оновленні методики викладання?
5. Які електронні нотні збірники, навчальні посібники, підручники Ви використовуєте у власній роботі?
6. Які електронні матеріали і завдання розповсюджуєте через групу в Вайбері?
7. Як можна використовувати електронні джерела у пошуковій системі, складанні питань міжпредметних зв'язків, педагогіки та психології?

Тема 7. Інтегровані підходи у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін.

Питання для самоконтролю

1. Що означає інтегрований підхід у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін?
2. Види і форми інтегрованого підходу у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін дітей з особливими освітніми потребами.
3. Інтегрований підхід і вебінар у системі викладання музично-теоретичних дисциплін: особливості та закономірності.
4. Інтерактивне навчання і інтегрований підхід у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін: позитив і негатив.
5. Музична гра і інтегрований підхід у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін: як досягти почуття міри?

Тема 8. Провідні методики викладання музично-теоретичних дисциплін в Україні.

Підготувати письмову відповідь на тему: «Особливості методики викладання музично-теоретичних дисциплін за авторськими посібниками в Україні». План відповіді: автор, назва посібника, дата видання, видавництво, особливості розташування тем, зручність розташування тем саме для Вашої роботи, особливості музичного матеріалу.

Тема 9. Оновлення навчально-методичної літератури музично-теоретичного комплексу дисциплін: українські видання.

Питання для самоконтролю

1. Які українські навчальні посібники музичних видавництв «Музична Україна», «Мелосвіт», «Нова книга» Ви знаєте?
2. Українські посібники з «Сольфеджіо» яких авторів Ви знаєте?
3. Українські зошити з «Сольфеджіо» яких авторів Ви знаєте?
4. Чи варто використовувати російські видання з музично-теоретичних дисциплін 1946 – 2020 рр.? Якщо так, то доведіть це аргументовано.

Тема 10. Методика написання навчально-методичного видання, тез доповіді, матеріалів до конференції, виступу на семінарі, наукової статті.

Написати тези доповіді на конференцію з питань музичної освіти, мистецької педагогіки, музичної культури за зазначеним планом.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СЛУХАЧІВ

1. Постмодерністичний дискурс сучасної української культури.
2. Приклади роботи європейських закладів освіти та академічних товариств.
3. Місце культури української діаспори в сучасних культуротворчих та освітніх процесах.
4. Внесок представників української діаспори у розвиток національного освітнього простору.
5. Досвід освітніх європейських закладів як зразок інтеграційного підходу оновлення змісту освіти.
6. Дистанційне навчання як актуальна форма сучасної освіти.
7. Зміни в культурно-освітній сфері України в умовах національно-культурного відродження та євроінтеграційних тенденцій.
8. Роль закладів мистецької освіти в естетичному, культурному та національно-орієнтованому вихованні.
9. Організація освітнього процесу в мистецькій школі.

10. Освітні програми елементарного, середнього (базового) та поглибленого підрівнів початкової мистецької освіти.

11. Актуалізація змісту навчальних планів та програм закладів мистецької освіти.

12. Значення міжпредметних зв'язків у навчальному процесі в закладах мистецької освіти.

13. Впровадження і використання інформаційно-комунікаційних технологій у мистецькій освіті.

14. Переваги та недоліки інформаційно-комунікаційних технологій у мистецькій освіті.

15. Позитивний імідж закладу мистецької освіти як віддзеркалення трансформацій сучасного суспільства.

16. Особистість викладача у навчально-виховному процесі.

17. Творча діяльність людини як спрямованість на створення якісно нових духовних або матеріальних цінностей.

18. Вдосконалення творчого потенціалу української системи мистецької освіти через вивчення світових тенденцій кінця XX – початку XXI ст.

19. Креативність діяльності закладу як передумова успішного передчуття майбутнього.

20. Креативні технології культурно-просвітницької діяльності закладів культури і мистецтва у створенні нового творчого продукту.

21. Музичне виховання у формуванні гармонійної особистості.

22. Шляхи оптимізації навчального процесу у закладах мистецької освіти.

23. Сучасна рецепція музично-педагогічної думки української діаспори.

24. Музично-педагогічна думка української діаспори як зразок оновлення методики викладання музичних дисциплін.

25. Ігрові технології навчання розвивального спрямування.

26. Технологія програмного та інтерактивного навчання.

27. Комунікації та сучасні комп'ютерні технології.

28. Перспективні напрями упровадження інформаційних технологій у роботу мистецьких навчальних закладів.

29. Всесвітня мережа як невід'ємна частка життя та базис інформаційного суспільства.

30. Інтернет як універсальне середовище для спілкування, навчання, розвитку наукових комунікацій.

31. Мистецькі сайти та їх значення для естетичного виховання і навчання учнів закладів спеціалізованої мистецької освіти.

32. Типи і види мистецьких сайтів. Контент музичних сайтів.

33. Дистанційне навчання як сукупність сучасних технологій, що забезпечують доставку інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій.

34. Основні принципи дистанційного навчання.
35. Інтегровані підходи у методиці викладання фахових дисциплін.
36. Сучасні методики у викладанні мистецьких дисциплін для учнів різних вікових категорій.
37. Міждисциплінарність як поєднання підходів та їх модифікації у методиці викладання музичних дисциплін.
38. Методи музично-теоретичного навчання: світовий досвід.
39. Методичне забезпечення навчального процесу як складова освіти.
40. Навчально-методичні посібники як основа удосконаленням технічних можливостей та досягненням професійної майстерності.
41. Значення музично-теоретичних дисциплін у формуванні сучасної гармонійної особистості.
42. Актуалізація національних традицій у викладанні у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін.
43. Музично-теоретичні дисципліни як система знань про сутність явищ та законів музики.
44. Пошук нових форм та методів опанування музики як знакової системи мовного типу.
45. Технології традиційного і проблемного навчання у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін.
46. Ігрові технології навчання розвивального спрямування у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін.
47. Інформаційно-комунікаційні технології як основа сучасних музично-теоретичних занять.
48. Використання мультимедійного обладнання як інновації власної методики викладання музично-теоретичних дисциплін.
49. Мистецькі сайти як інформаційне джерело у викладанні музично-теоретичних дисциплін.
50. Використання ігрових програм у методиці викладання музично-теоретичних дисциплін.
51. Електронні джерела як інформаційне забезпечення викладачів музично-теоретичних дисциплін
52. Електронні нотні збірники, навчальні посібники, підручники.
53. Інтегрований підхід як основа методики викладання музично-теоретичних дисциплін.
54. Вебінар та інтерактивне навчання у системі викладання музично-теоретичних дисциплін.
55. Методика викладання музично-теоретичних дисциплін за посібниками провідних українських педагогів.
56. Посібники з сольфеджіо українських авторів на основі народної пісні та естрадно-джазової музики.

57. Українські музичні видавництва та їхні видання навчально-методичної літератури музично-теоретичного комплексу дисциплін.

58. Авторські видання українських викладачів музично-теоретичних дисциплін.

59. Особливості написання навчально-методичного видання.

60. Особливості написання тез доповідей на конференцію та наукової статті.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Використання методів навчання в процесі викладання навчальної дисципліни «Удосконалення методики викладання фахових дисциплін» зумовлено пізнавальним і виховним значенням цієї дисципліни та її місцем в системі підвищення кваліфікації фахівців, а також метою і завданнями її вивчення. У процесі викладання навчальної дисципліни доцільно використовувати різні методи навчання, інформаційно-рецептивний, метод проблемного викладу, дослідницький метод, практичні методи (різні види вправ, тренувальне тестування), ділова гра, метод навмисної помилки.

Рекомендована література:

1. Вища мистецька освіта як стратегічний інструмент збереження культурної ідентичності: аспекти історичного музикознавства. VIII : зб. наук. пр. / ред.-упоряд. Л. В. Русакова. Харків : Водний спектр Джі-Ем-Пі, 2016. 272 с.

2. Мистецька освіта в культурному просторі України XXI століття: Зб. матеріалів Міжн. наук.-творч. конф., Одеса, Київ, 28–30 квітня 2015 р. Київ : НАКККіМ, 2015. 368 с.

3. Мистецька освіта і культура України XXI століття: євроінтеграційний вектор : Зб. матеріалів Міжн. наук.-творч. конф., Одеса, Київ, Варшава, 12–13 травня 2016 р. Київ : НАКККіМ, 2016. 288 с.

4. Мистецька освіта та розвиток творчої особистості: зб. наукових праць. Вип. 3. Рівне : Волинські обереги, 2017. 488 с.

5. Сучасний культурний простір у мистецтвознавчому дискурсі: зб. матеріалів Міжн. дистанц. наук.-практ. конф., Київ, 14 листопада 2019 р. Київ: НАКККіМ, 2019. 270 с.

6. Трансформаційні процеси в мистецькій освіті та культурі України XXI століття : зб. матеріалів Міжн. наук.-творч. конф., Одеса, Київ, Варшава, 25–26 квітня 2017 р. Київ : НАКККіМ, 2017. 298 с.

7. Художня культура і мистецька освіта: традиції та сучасність: Зб. матеріалів Міжн. наук.-творч. конф., Київ, 20–21 листопада 2018 р. Київ: НАКККіМ, 2018. 515 с.